

Mr. sc. Abdel Alibegović
Univerzitet u Tuzli / University of Tuzla
Filozofski fakultet / Faculty of Philosophy

**IZLAGANJE SA NAUČNE RASPRAVE UNIVERZITETA U
SARAJEVU O *LEKSIKONU SOCIOLOŠKIH POJMOVA*
AUTORA PROF. DR. SENADINA LAVIĆA**

**PAPER PRESENTED AT THE UNIVERSITY OF SARAJEVO
DISCUSSION ON DR. S. LAVIĆ'S
*LEXICON OF SOCIOLOGICAL TERMS***

David Foster Wallace, a koga citira Lars Svendsen u svojoj *Filozofiji slobode*, napisao je: „Istinski važna sloboda obuhvata pažnju i svijest i disciplinu i trud, i istinski važna sloboda obuhvata i sposobnost da se brinemo o drugima i žrtvujemo se za njih, i to iznova i iznova, na bezbroj banalnih, sitnih i neprijatnih načina svakoga dana” (Svendsen, 2013: 10). Ova misao dodatno postaje jasna ali i razgovijetna u momentu kada se prisjetimo uvjeta za nastajanje mozaične konstrukcije *Leksikona socioloških pojmova*, a o kojima je veoma signifikantno pisao uvaženi autor Senadin Lavić, prije svega navodeći pogodne okolnosti u društveno-povijesnom kontekstu, ali isto tako ne zaobilazeći i velike zalihe dobre volje koje autora i saradnike pokreću u nove i teže izazove. Nastajanje svake velike ideje i njenu realizaciju u svijetu iskustvenih relacija uvijek ili gotovo uvijek prate i razne sumnje u uspjeh i mogućnost okončanja zamišljenog plana.

Leksikon socioloških pojmova je nastajao u okruženju gdje se povremeno i sumnjalo u mogućnost uspješnog ostvarenja ovog uistinu spomena vrijednog poduhvata. *Leksikon socioloških pojmova* sam po sebi je pečat u vremenu, njegov doprinos je gotovo nemjerljiv, ali imajući u vidu ozbiljnost iznesenih tvrdnji, fenomenološki kazano, stavljajući mnoštvo manje bitnih detalja u zagrada, kako je pisao znameniti Edmund Gustav Albrecht Husserl, suštinski, najkonkretniji doprinosi ovog *Leksikona* je u tome što predstavlja najvažnije dimenzije sociološkog vokabulara, zatim, olakšava, a možemo kazati i otvara vrata za lakše razumijevanje kompleksnih sadržaja sociološke znanosti i daje originalan pečat u vremenu na način da ne prikriva pitanja konteksta, ali isto tako da se ne gubi u pojednostavljenim matricama svakodnevnih društvenih procesa i pojava. Posebna je vrijednost *Leksikona socioloških pojmova* u tome što autor i saradnici razgrađuju nastali nered u

znanstvenom vokabularu. Zapravo, njihov je doprinos u kontekstu harmonizacije značenja, harmonizacije vokabulara sociološke znanosti. „Precizno pojmovlje je preduvjet našeg znanja o svijetu u kojem živimo” (Lavić, 2015: 10).

Leksikon socioloških pojmova, autora profesora Senadina Lavića, odbrana je slobode i to slobode od onih koji tvrde da sociološka znanost ne može imati adekvatno mjesto u našoj znanstvenoj vizuri svijeta. *Leksikon socioloških pojmova* je uspio da dovede u vezu dva važna pitanja za sociološku znanost, uspio je artikulirati koherentnost predmeta sociološke znanosti, ali ni na jedan način nije zapriječio put prema vratima potpune raznolikosti pristupa u samoj sociološkoj znanosti, o čemu je svojevremeno pisao i Brajan Tarner (Lavić, 2014: 7).

Ono po čemu je jedinstven ili, jednostavnije kazano, prepoznatljiv *Leksikon socioloških pojmova*, autora Senadina Lavića i saradnika, ogleda se u tri dimenzije: pruža na koherentan način najvažnije dimenzije vokabulara sociološke znanosti, sistematski ukazuje na bitne ideje koje su temelji sociološke znanosti, originalno uvodi u leksikon autore koji su dali pečat vremenu, kako to autor i sâm naglašava.

Evidentno je da vokabular jedne znanosti podliježe promjenama i da je dinamičan; tako je i sa sociologijom. Ona se „bavi“ društvom i, sve kad bi htjela, smatra Rade Kalanj, ne može se osloboditi činjenice da su sva njena znanja direktno povezana sa društvenim promjenama i društvenim uvjetima spoznaje (Kalanj, 2005). Autor *Leksikona socioloških pojmova* je o dinamičnosti i promjenama unutar vokabulara sociološke znanosti posebno vodio računa, međutim, s druge strane, autor nije saglasan – niti doslovno niti retorički – sa Whiteheadovom tezom *da je izgubljena svaka znanost koja se ustručava zaboraviti svoje utemeljitelje* (Whitehead, 1974: 115).

Bourdieu (Kalanj, 2005:19) je 1984. i 1997. pisao o nevoljama ili nevolji sociologa, koja je izražena u tome što ljudi koji imaju tehnička sredstva da usvoje mišljenja sociologa nemaju za tim nikakve želje ni interesa, dok oni koji imaju interes da ih usvoje ili bi im to bilo u interesu ne raspolazu ni minimumom potrebne teorijske kulture niti drugim sredstvima koja doprinose refleksivom razumijevanju i valjanoj recepciji društvene stvarnosti. U ovom kontekstu *Leksikon socioloških pojmova*, autora Senadina Lavića, na direktan način doprinosi razvijanju i afirmiranju temeljnih polazišta teorijske kulture unutar sociološke znanosti ali i izvan nje same.

Dva dominantna pristupa prakticiranju sociologije koja efikasno upotrebljava i primjenjuje autor *Leksikona socioloških pojmova*, Senadin Lavić, jesu

kognitivni ili znanstveni i kritički ili angažirani, na tragu onoga o čemu je pisao i Raymond Boudon. Sociologija je od svoga nastajanja pa do danas često *razapeta*, te se pod različitim pritiscima u elaboriranju zakona koji objašnjavaju ukupnu društvenu dinamiku pribjegava prakticiranju sociologije koja ne dovodi u pitanje ideologiju, vladajuće svjetonazore itd. Sociologija mora biti *angažirana i borbena znanost* (Boudon, 2000: 344) koja će dubinski analizirati ukupnu strukturu društava u kojima živimo. *Leksikon socioloških pojmova* je eksplicitno na tragu angažiranog i hrabrog suočavanja sa prakticiranjima sociologije koji se svode na puko obavještavanje o društvenim fenomenima, a da ih se adekvatno ne promisli i ne objasni.

Autor *Leksikona socioloških pojmova* praktično pokazuje značaj ali i intelektualnu odvažnost i hrabrost kada prvi put u jednom leksikonu, ovakvih *gabarita*, na bosanskohercegovačkom znanstvenom području uvodi u znanstvenu (putem *Leksikona*) upotrebu termin „antibosanska ideologija”, ali vraća sjećanje na značenje pojma „bosanski duh”.

Imajući u vidu autorovu namjeru da u skorije vrijeme uradi dopunjeno izdanje *Leksikona socioloških pojmova*, predlažem da se u dopunjenu verziju *Leksikona socioloških pojmova*, autora Senadina Lavića i saradnika, uvrste sljedeći pojmovi: društvenost, moloh modernosti, bosnacid, kosovski mit, antifundacionalizam, falibilizam, razumijevajuća sociologija – verstande sociologie, svijet života – Lebenswelt, mape uma, sociologija sporta, sport, sportska djelatnost, sportski događaj, sportske organizacije i institucije, sororat i levirat.

Zahvaljujući trudu, entuzijazmu i želji za nove poduhvate, autor i saradnici nas ohrabruju i daju nadu da rasuti sociološki pristupi i uvidi po humanističkim naukama i znanstvenim kurikulumima, kako je upozoravao i pisao Brayan Turner (Turner, 2006), neće izgubiti konekciju sa sociologijom, te da će biti adekvatno prepoznati i stvarno razumijevani.

Zahvaljujem se na vašoj pažnji.

Sarajevo, 22. 6. 2015.